

1948-08-18

AFSENDER

Carl-Henning Pedersen

MODTAGER

Else Alfelt, Vibeke Alfelt, Kari-Nina Pedersen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Afsendersted:

Island

Modtagersted:

Danmark, København

Omtalte personer:

Sveinn Björnsson

Ásta Eiríksdóttir

Svavar Gudnason

Björn Ólafsson

Erick Stuckmann

Arkivplacering:

Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts

Museum, Arkiv M1

DOKUMENTINDHOLD

Carl-Henning Pedersen skriver fra sit ophold ved Hornafirdi i Island, august 1948. Han fortæller familien om sit ophold i området, hvor han hjælper til med høstarbejde hos Svavar Gudnason og hans familie. Han bor i et simpelt havnehus med rotter på loftet, men nyder udsigten og livet i byen. Han beskriver også lokale oplevelser sammen med Svavar Gudnason, som fiskeri, teltture i bjergene, rideture og dagliglivet med bådene i havnen.

Samtidig skriver han om praktiske og økonomiske forhold. Han planlægger at rejse til Reykjavik i slutningen af måneden, omkring d. 27. august for at ordne "den danske afdeling" af en kunstudstilling og nævner kommende arrangementer med fernisering på Hotel Borg, der på dette tidspunkt er et vigtigt kultur- og mødehotel. Han fortæller også om udflugter arrangeret af byrådet i Reykjavik i forbindelse med udstillingsåbningen. Udflugterne går til Þingvellir National Park, Great Geysir og Gullfoss. Han er dog bekymret for rejseudgifter og hjemtransport.

Til sidst spørger han til familiens velbefindende, økonomi og planer, og sender kærlige hilsner. Brevet vidner om at udstillingen Carl-Henning Pedersen er i Island for at arrangere, er led i et større nordisk kultursamarbejde efter anden verdenskrig og efter Islands selvstændighed. Han nævner at det danske undervisningsministerium er involveret og at den islandske præsident vil være tilstede ved åbningen af udstillingen.

TRANSSKRIFTION

Hornafirdi Island 18-8-48

Kære Else Kari og Vipse

I dag har vi været paa høstarbejde. Alle beboerne her har et tun udenfor byen. Svavars far har bl.a. et der hedder Sølvernæs – og der var vi. Vi rev og sled og bandt høet tilsidst i store baller – bundet med et særligt tov. Svavar og jeg ordnede det – og vi skulde ordentlig lægge kræfterne i. Og Ásta var hjemme om eftermiddagen og hente kaffe – som vi drak med udsyn ud over de dejlige bjerge og jøkler. Og solen skinnede – saa det var en dejlig dag. Svavars far gav mig højtideligt haanden efter aftensmaden – og sagde tak for arbejdet.

Saa jeg har det dejligt her. Hver dag gaar jeg derhen og spiser. Om morgenen ved 9. tiden kaffe og kager – Kl. 12. middagsmad og Kl. 7 aftensmad. Saa det er jo flot. Jeg boede jo derhenne den første ugestid – og flyttede saa herhen – et slags havnehus – en lang bygning med rotter

på loftet. Men jeg har en dejlig udsigt ud over fjorden – og lige neden for, havnen med kajen hvor motorfiske-baadene ligger til saa naar jeg sidder og tegner om dagen - kan jeg følge alt hvad de laver. Der er særlig een baad som er dygtig, "Gissur hviti". Den har hver gang nogle mægtige hajer med hjem. Den første gang troede jeg det var en slags mindre hvaler. Jeg var ikke klar over at hajer saa saadan ud. Det er nogle farlige dyr – og kæmpestore. De skærer dem saa ud i lange strimler – som lange stykker karbonade og det skal saa senere – ifølge Svavar – ligge i 3 uger i sand – og derefter tørre i 1 år. Jeg har mere lyst til at spise det nu – for det er lækkert hvidt at se paa. Den første aften jeg var her – var jeg nu ikke meget stolt. Svavar og jeg havde været hernede om dagen – og der var rottelord over det hele – og rottehuller. Vi satte træ for alle hullerne og om aftenen laante jeg en kat af en dansk skrædder som bor her. Det var meget hyggeligt at ha katten med ind i den mørke stue. Her er ingen el. lys endnu - førend i september – saa jeg var meget lydhør over for om der var rotter i stuen. Jeg turde næsten ikke lægge mig til at sove. Jeg havde en forestilling om, at de her rotter ville komme og bide eller bare vise sig, saa det krøb ustanseligt ned ad ryggen på mig. Jeg laa der i køjen og tænkte – det er nogle fantastiske rotter – sikken et spektakel de kan lave.

Efterhaanden lurede jeg alligevel paa om ikke katten var skyld i en del af spektaklet. Men hver gang jeg saa den – saa sad den musestille. Jeg sov ikke den nat af bare skræk. Til sidst stod jeg op – det var ved 4. tiden og da var det blevet nogenlunde lyst – og lukkede katten ud – og satte mig til at læse. Men en del af spektaklet har katten nu lavet. For saa slemt er det ikke mere. Tværtimod synes jeg efterhaanden at det er meget hyggeligt med de rotter paa loftet. De springer saa sødt af sted. Men der er nu lagt gift ud for dem – og igen igaar kom Svavars bror – han er havnebestyrer og lagde små murstensrøde firkanter til dem – gift.

Ellers er her altsaa dejligt at være – bedre end i Reykjavik. Engang imellem er vi ude at fiske. I søndags var vi paa baad – over til en ø – en dejlig ø ude i fjorden – som svavars far ogsaa har – han har en 40 faar, som bor derude om vinteren. Men nu gaar de inde i bjærgene. Ja, vi var en 50 Km borte paa en tur – ude over bjærgene – og der sagde Svarvar - søgte altid 2 af fårene hen om foraaet. Saa det er en ordentlig klattretur de faar.

I tre dage var vi paa telttur – det var mange her fra byen – og vi tog derud samlet i biler. Svavar og jeg og en anden mand sad bag på bagagebilen, og alle de andre inde i en stor kasse med bænke – paa den anden bil. Vi kørte op ad en bjærgvæg – vejen var hugget ind i væggen – lige op på skraa. Det var en farlig vej. Faktisk den skrappeste vej jeg har været ude paa. Saa kørte vi over bjærgene – omtrent over til Stafafell - og der slog vi

lejr ved nogle elve. Vi rejste vore to telte oppe på en bjergskraaning. Svavar og Asta og Svavars far og jeg. Saa der lavede vi mad og klattrede op paa højderne og nød livet i 3 dage.

Om søndagen var der sportskunkurrance mellem de 2 sogne – ikke særlig spændende, men sjovt at se de mange mennesker der var kommet sammen der. Om aftenen var der bal i forsamlingshuset med musik og harmonika – og det var een som spillede mægtig fin – og de sødeste melodier – og alle dansende sang hele tiden med. Saa var vi i et par på jeep – inde i bunden paa en dal. Krydsede ustanseligt over elven – der var inden vej. Det er meget sjovt at køre over elve paa den maade. Det gjorde vi ogsaa en dag – da Svavar og jeg laante hans broders bil – en lastbil og bilede de 30 Km – for saa langt er der alligevel til jøkeltungerne der kryber ned imellem bjærgene selv om de se ud til at ligge lige derover. Vi var helt oppe ved jøklen – men havde vist ikke rigtig mod til at betræde den. Saa vi klattrede i nogle bjærgene ved siden – saa vi bedre fik syn ind over den. Jøklen er nu kønnest paa afstand, skinnede hvid i solskin – og som om den har kørt en kæmpevogn op ad den saa man ser et par hjulspor der gaar indover. Men det maa fremkomme ved at jøklen ustanseligt maser sig ned mod dalen. Dernede lignede den kæmpehvaler – der smeltede, sorte af sandet den fører med sig.

Fjorden er ogsaa grumset. Ikke til at se igennem og langt ud i havet farver jøklen vandet grumset eller hvidblaat.

En eftermiddag var vi med lægen – han skulde paa sygebesøg inde ved den anden jøkeltunge – Svinafell og saa kørte vi med. Manden derinde fra gaarden – hentede os inde i byen – og så kørte vi ud forbi de samme bjerge – men de er altid anderledes – store og majestætiske – og saa langt ind forbi – indtil vi blev standset af den største af elvene. Der stod en af mandens sønner og ventede med heste. For den elv var for dyb for bilen. Han havde ellers kørt dristigt over de andre elve – selvom de var rivende – men han kendte dem. Og saa op paa hest – der var tre heste – og saa efter manden ud i det rivende. Svavar havde laant nogle mægtige fiskerstøvler – helt op saa han kunne sagtens. Jeg maatte tage benene næsten op paa ryggen af hesten for ikke at blive vaad.

Der var nogle øjeblikke, hvor jeg troede at strømmen tog hestene. De gik paa en underlig maade sidelæns – og gik samtidig frem, ført af strømmen. Men bunde kunde de nu. Og saa var vi over noget efter. Svavar og jeg laante saa de to af hestene og red ind over. Det var virkelig sjovt at ride på de smaa heste. Det var ogsaa det som Svavar var mest ked af da I rejste. Han sagde næsten helt tragisk – da baaden var gaaet ”og saa fik Vipse ikke redet”. Men uden penge kunde vi ikke være her – nu gaar det – i det

mindste for øjeblikket – fordi jeg spiser derhenne – det kunne vi ikke ha' gjort allesammen. Men jeg haaber at I nu alligevel har det godt derhjemme.

Til Struckmann har jeg skrevet at jeg saa rejser til Reyk. i slutningen af maaneden – det vil sige om en halv snes dage – omkring den 27. august. – og ordner den danske afdeling. Jeg har faaet brev fra ham igen med masser af taksigelse for den store tjeneste men nordisk kunst havde nu ingen midler til at sende nogen til island. Og hvis jeg havde nogle ekstra udgifter – skulde jeg efter regning faa dem refunderede i Købn. Og jeg skulde hilse den islandske præsident fra ham – naar præsidenten aabnede udstillingen – naar nu faar vi se. Programmet lyder ellers i store tæk – med ferniseringsfest paa Hotel Borg (festtøj) og mandag – tirs og onsdag til Thingvalla og med frokost og middag der paa hotellet med Kulturministeren som vært – han har ingen forstand paa kultur siger Svavar og saa er der tur om tirsdagen til Geisir og Gullfoss indbudt af Reyk. Byraad – med ophold og frokost i Hankedalen og middag et andet sted. Saa måske det blive meget sjovt den uge. Men saa er det meningen, at skulptur og grafik skal ha' fernisering den 23 sept. Saa nu er jeg meget spændt paa hvordan det er med baaden. For jeg kan jo ikke risikere at gaa der i Reyk. en maaned eller mere – og saa først komme hjem engang i Oktober. Saa maaske maa jeg arrangere nogen med den skulptur inden Grafik, dansk, kommer der ikke. Og saa skal jeg ogsaa se at faa Penge til baaden hjem. Og nu til rejsen til Reyk. Men der regner jeg med at kunne laane. Det er jo ikke saa dyrt. Saa saadan set skulde jeg ikke komme i nogen nævneværdig gæld til Svavar.

Hvordan gaar det jer? Jeg har ikke faaet noget brev fra jer endnu. I lovede ellers at sende mig et saa snart I kom hjem – saa jeg var klar over at I var kommet godt hjem. Og hvordan gaar det med pengene – og rejser I til Bornholm. Men nu er jeg kommet i tanker om – at I maaske har sendt brev til Reyk. Jeg naaede nemlig ikke at faa omadresseret – for Hekla gik søndag aften – og Svavar havde først sagt – at den gik Mandag. Saa maaske ligger der brev fra jer der. Men husk at jeg nu skulde være der igen fra den 27.

Fik du gjort noget ved de billeder der skulle til Haag. Fandt du "Morgensolen. Fik du lavet om i kataloget hos Fuldmægtig Kock i Undervisningsministeriet. Hans telefonnr staar under Undervisningsministeriet. Og prisen for det er det samme som for det andet 1800. har jeg sat det til.

Naar nu haaber jeg at høre fra jer. Maaske faar jeg et brev med flyveren der kommer – jeg vil jo gerne høre fra jer.

de kærligste hilsner til jer alle tre
Jeres henning.

Flammavind. Island. 18-8-48.

Kære Else, Kar og Vagn.

I dag har vi været paa hos far og mor. Alle be-
baerne her har et tyn tinden for bogen. Svava
far har bl.a. et der hedder Sálvornas - og der
var vi. Vi rev og stød og bandt høst. Hilsidst
i store baller - bindet med et særligt too.

Svava og jeg ordede det - og vi skulde ardentlig
lægge kræfterne i. Og Asta var hjemme om
eftermiddagen og hentede Kaffe - som vi drak
med indsyn ud over de dejlige bjerge og
fjokker. Og solen skinnede - saa det var en
dejlig dag. Svava far gav mig højtidelig
haanden efter aftensmaden og sagde tak
for arbejdet.

Saa jeg har det dejligt her. Hver dag gaar
jeg derhen og spiser. Om morgenen ved 9. tiden
Kaffe og Kager - kl 12. middagsmad og kl. 7
aftensmad. Saa det er jo flot. Jeg baade jo
dirigere den første tagesid - og flyttede saa
herhen -

et slæg karnelement - en lang bygning med
roster paa loftet. Men jeg har en dejlig
udsigt ud over fjorden - og lige uden for
hønen, med kagen hvor motorpiskebaade
ligger til. Saa naar jeg sidder og tegner om
dagen - kan jeg følge alt hvad de laver.
Der er særlig een baad som er dejlig.
"Lissens hvit". Den har hoer gang nogle
mægtige kager med hjem. Den første
gang bræde jeg det var en slæg mindre
høner. Jeg var ikke klar over at kager saa
saadan ud. Det er nogle færdige dyr - og
kompressorer. De skærer dem saa ud i lang
sprinkler - som lange stykker karbonade
og det skal saa seure - i følge svavar -
ligge 3 uger i sand - og derefter stuv i
1 aar. Jeg har mere lyst til at spise det
nu - for det er lækkerst vidst at se paa.
Den første aften jeg var her - var jeg nu
ikke meget stolt. Svavar og jeg havde
været hjemme om dagen - og der var roste.
Lad over det hele - og rosteindler. Vi

11 Sattede fra for alle vinduerne - og om aftenen
laante jeg en kat af en dansk skraaader
som bor her. Det var meget hyggeligt at
ha katten med ind i den mørke stue.

Her er ingen el. lys endnu - først i sep-
tember - saa jeg var meget lydkar over
for om der var rokker i stuen. Jeg turde
næsten ikke lagge mig til at sove. Jeg
havde en forestilling om, at de her rokker
ville komme og bide - eller bare vist sig.
Saa det krøb ind ganske roligt med ad ryggen
paa mig. Jeg saa der i rogen og tænkte
det var nogle fantastiske rokker - Sikken
et spektakel de kan lave. Efterhaanden
tænkte jeg alligevel paa om ikke katten var
skyld i en del af spektaklet. Men hver
gang jeg saa den - saa sad den minst stille.
Jeg soo ikke den nat af bare skræk. Til
sidst stod jeg op - det var ved 4. tiden og
da var det blevet nogetlunde lyst - og kat-
tens katten ned - og satte mig til at læse.
Men en del af spektaklet har katten nu

18-8-48.

Lavet. Far saa slemst er det ikke mere.
Trætimod synes jeg i florkaanden at
det er meget hyggeligt med de rotter
paa loftet. De springer saa sødt af
sted. Men der er nu lagt gift ind far
dem - og igen igaar kom svaren hvor-
han er kaonket hyder og lagde sinne
mørstensrøde forkanten ind dem - gift.

Tælleren er her altså dygtigt at være. - bedre
end i Reykjavik. Tugang imellem er
vi inde at fiske. I søndags var vi paa
baad - over til en ø - en dygtig ø inde i
fjorden - som svaren far opaa har -
han har en 40 faar, som har dørnde
om vinteren. Men nu gaa de inde i
bjærgene. Ja, vi var en 50 km borte
paa en tur - inde over bjærgene - og der
sagde svaren - søgt altid 2 af faarene hen
om farsant. Saa det er en ordentlig klatter
tur de faar.

I tre dage var vi paa keltur - det var
mange tur paa byen - og vi tog dørnd

III Samlet i biler. Svavar og jeg¹⁸⁻⁸⁻⁴⁸ og en
anden mand sad bag på bagagerummet,
og alle de andre inde i en stor kasse
med bænke - på den anden bil. Vi
kørte op ad en bjergvej - Vegen var bygget
ind i vuggen - lige op på skraa. Det
var en farlig vej. Faktisk den skræmste
vej jeg har været inde på. Saa kørte vi
over bjergene - omkrunt over til Stafafel
- og der slog vi lejr ved nogle elve. Vi
rejste bare to telte oppe på en bjerg-
skraaning. Svavar og Asta og Svavars far
og jeg. Saa der lavede vi mad - og klædte
de op på højderne - og midt livet i 3 dage.
Om søndagen var der sportsturnering
mellem de 2 sogne - ikke særlig spændende,
men sjovt at se de mange mennesker
der var kommet sammen der. Om
aftenen var der ball i farsamlings huset,
med miks af harmonika - og det var
een som spillede meget fint og de
sødeste melodier - og alle dansede sang
helt uden ned. Saa var vi i et par

paa jepp - inde i brunden paa en dal.
Krydsede os tauseijs over elven - der
var ingen vj. Det er meget spoot at
kört over elv paa den maade. Det
gjorde vi ogsaa en dag - da skov og fj.
laanre kam broderis bit - en lastbit
og biledede de 30 Km - for saa langt er
der alligevel til jokeltungerne der
Krytser med imellem bjærgene - selv
om de ser ud til at ligge lige derover.
Vi var helt oppe ved joklen - men havde
fist ikke rigtig mod til at betrede
den. Saa vi klattede i nogle bjærg ved
siden - saa vi bedre fik syn ind over
den. Joklen er nok kornet paa afstand.
Skinnende hvid i solskin og som
om der har kört en Kærnevogn op ad
den - saa man ser et par hjulspor der
gaar indover. Men det maa fremkomme
ved at joklen os tauseijs mæns sig
ned mod dalen. Der mede lignede
den Kærnekoaler der smeltede,
saar af sandet den fører med sig.

47 Fjorden er ogsaa grønnet. Ikke ^{18-8-48.} så at
se igennem - og langt ind i havet
farer jøklen vandet grønnet eller
hvidblaat.

En eftermiddag var vi med Lagen
han skulde paa Sygebesøg inde ved den
anden jøkeltinge - Skovsø og saa
kørte vi med. Manden derinde fra
Gaarden - hentede os inde i Byen - og
saa kørte vi ind forbi de samme Byg
- men de er altså anderledes - store og
magerstatistiske - og saa langt ind forbi
ind til vi blev standset af den stærke
af elerne. ~~Gold~~ Gold stod en af mandens
sønner og kørte med heste. For den
el var for dyb for bilen. Han havde
ellers kørt dristigt over de andre eler.
Så om de var vinede - men han
kendte dem - Og saa op paa hest - der var
de heste - og saa efter manden ind i
det vinede. Så han havde laant nogle
mæjns fiskerødder helt op - saa han
Kunde sætte sig. Jeg maatte

Kege beueu meesten op pas dnyzen
af herten for ikke at blive vaad.
Der var nogle ojeblkke, hvor jeg troede
at skrimmen tog hertene. Jeg gik
paa en inderlig maade sidetens -
og gik samtidigt frem, fort af
skrimmen. Men kunde kunde de sin
Og saa var vi over noget efter. Svaret
og jeg taante saa de to af hertene -
og red ind over. Det var virkelig spoot
at ride paa de smaa herte. - Det var
ogaa det som svarer var mest ked af
da I rejste. Han sagde meesten helt
trajisk - da baaden var gaaet - "og saa
fik vijs ikke redet." Men inden pluge
kunde vi ikke vare her - sin gaar
det i det mindste for ojeblkket -
fordi jeg spiser derhjemme - det kunne
vi ikke ha gjort allesammen.
Men jeg haaber at I nu alligevel har
det godt derhjemme.

5. Til Stenckmann har jeg skrevet at
jeg saa meget af Reyk. i slutningen
af maaneden - det vil sige om en halv
snes dage - omkring den 27. August - og
ardner den danske afdeling. Jeg har
faaet brev fra ham igen med
masser af takrigheeder for den store
hjælp - men nordiske Kunst havde
vi ingen midler til at sende nogen
til is land. Og hvis jeg havde nogle
ekstra udgifter - skulde jeg efter
regning faa dem refunderede i København.
Og jeg skulde hils den islandske pro:
fident fra ham - naar presidenten
aabnede modtagelsen - naar vi faar
vi ser. Programmet lyder ellers i store
trak - med ferniseringstest paa hotel
Borg (først) og mandag - tirsdag og onsd.
Ture til Thingvalla og med post og
midday der paa hotellet - med Kultur mi
nister som vært - han har ingen far
stand paa Kultur siger Svavar.

18-8-48.
og saa er der nu om tiden ogsaa til
Geirnis og Inulferns indbud af Reyk.
Byraad - med ophold og frokost i
Haukedalen og midtvejs et andet sted.
Saa maaske det bliver meget sport
den aften. Men saa er det meningen
at Skulptur og grafisk skal ha' ferie-
loving den 23 sept. Saa vi er jeg
meget spændt paa hvordan det er med
baaden. For jeg kan jo ikke risikere
at gaa der i Reyk. en maaned. eller
mere og saa først komme hjem
en gang i Oktober. Saa maaske maa
jeg arrangere noget med den Skulptur
inden. Grafisk dansk kommer der ikke.
Og saa skal jeg ogsaa se at faa Reyk. til
baaden hjem. Og vi til rejse til
Reyk. Men der regner jeg med at kunne
laane. Det er jo ikke saa dyrt. Saa
saadan set skulde jeg ikke komme
i nogen uoverkommelig gæld til Svavar.

6. Hvordan gik det for? Jeg har
ikke faaet noget brev fra jeres endda.
J loede ellers at sende mig et - saa
snart I kom hjem - saa jeg var klar
over at I var kommet godt hjem.
Og hvordan gik det med pengene -
og rejser I til Barmsteden. Men nu
er jeg kommet i tanker om - at I
maaske har sendt brev til Reyk. Jeg
naaede nemlig ikke at faa omade-
dressen - for Hukla gik Søndag
aften - og bærer haardt jemt sagt - at
den gik Mandag. Saa maaske ligger
der brev fra jer der. Men lød det at
jeg nu skulde være der igen fra den
27.

Fik du gjort noget ved de billeder
der skulde til Haag. Fandt der "Morgen-
Solen". Fik du laust om i Kataloget hos
Frelsmagig Rock i Undervisnings-
ministeriet. Kan telefonen staa

under Undervisningstid. Og prisen for ¹⁸⁻⁸⁻⁴⁸
det er det samme som for det andet.
1800. her jeg sat det til.

Naar vi haaber jeg at hør fra jer.
Maaske faar jeg et brev med flyveren
der kommer. Jeg vil jo gerne hør
fra jer.

de kærlygs hilsener til jer alle
jeres hennings.